

Το συγκεκριμένο κείμενο αποτελεί μία συρραφή σχολίων που βρέθηκαν στο 3ο ιογενές ημερολόγιο των Wu Ming (1 έως 10 Μαρτίου 2020). Η συρραφή και η μετάφραση στα Γαλλικά έγινε από την ομάδα Lundi Matin στις 16 Μαρτίου και μπορεί να βρεθεί [εδώ](#) . Στη συνέχεια το κείμενο μεταφράστηκε στα αγγλικά στις 17 Μαρτίου και το αλιεύσαμε από το site [non.copyright](#). Μεταφράστηκε από συνδαιτυμόνες της Φάμπρικα Υφανέτ που βρίσκονται σε καραντίνα λίγο πιο πάνω από την οδό Ολύμπου.

Η Μπολόνια στον καιρό του Κορωνοϊού - Το ημερολόγιο των Wu Ming

Οι Wu Ming (Ανώνυμοι) είναι μία συλλογικότητα τεσσάρων συγγραφέων από τη Μπολόνια, των οποίων το έργο, τόσο στον τρόπο συγγραφής (είτε συλλογικά είτε ατομικά, αλλά πάντα ανώνυμα), όσο και στον τρόπο που προωθούν τη δουλειά τους (αρνούνται να εμφανιστούν σε φωτογραφίες), αμφισβητεί το παρόν, ακόμα και όταν γράφουν για φαινομενικά άσχετα θέματα, όπως για τον Αμερικάνικο Πόλεμο της Ανεξαρτησίας ή ακόμα και τους πολέμους του 14^{ου} αιώνα. Στο blog τους κρατάνε ένα ημερολόγιο σε σχέση με τον ιό, ένα ημερολόγιο σε σχέση με τη ζωή στην πόλη τους, στην οποία, εδώ και αρκετές εβδομάδες, έχουν επιβληθεί πρωτοφανείς κρατικοί περιορισμοί. Τέτοιοι περιορισμοί δεν έχουν υπάρξει ξανά στη Δυτική Ευρώπη και αφορούν την επιδημία του κορωνοϊού. Καταρχάς, αυτές είναι οι τελευταίες προσθήκες του Wu Ming 1 σε αυτό το ημερολόγιο, οι οποίες δείχνουν τι θα πρέπει πιθανόν να περιμένουμε στη Γαλλία τις επόμενες εβδομάδες. Βρισκόμαστε σε διαδικασία μετάφρασης ολόκληρου του ημερολογίου. Συνεχίζεται...(LundiMatin)¹

Η απαγόρευση των συναθροίσεων έχει πλέον μετατραπεί σε απαγόρευση κυκλοφορίας. Εδώ στη Μπολόνια δεκάδες άνθρωποι προσάγονται λόγω «άσκοπης μετακίνησης». Δεν συναντήθηκαν με κάποιον, δεν βρέθηκαν καν κοντά σε κάποια: απλά είχαν βγει έξω στον καθαρό αέρα.

Μας λένε ότι πρέπει να αποσυρθούμε και να παραμείνουμε σε πανικό. Αν συνεχίσει έτσι, σύντομα θα βιώσουμε μία κατάσταση γενικευμένης εξασθένησης, ψυχικών κρίσεων, γυναικοκτονιών, ενδοοικογενειακής βίας και εξαναγκαστικού περιορισμού. Από εδώ και πέρα, πολλοί άνθρωποι που

¹ <https://lundi.am/Blogne-en-temps-de-coronavirus>

υποφέρουν ψυχικά θα βρεθούν χωρίς κοινωνικές επαφές και χωρίς υπηρεσίες υποστήριξης. Ξέρω κάποιους από αυτούς.

Η διαταγή «Μείνετε σπίτι» προέκυψε από μία πολύ συγκεκριμένη ιδέα του «σπιτιού». Σχετίζεται με την επιθυμία οι παράξενοι και οι παράξενες να μένουν στο «σπίτι» και την πεποίθηση ότι αισθάνονται ασφαλείς «στο σπίτι». Αυτή η αντίληψη είναι συναφής με την έκφραση ότι «αυτός ο τύπος δεν ξέρει καν που είναι το σπίτι του» η οποία και αναφέρεται σε κάποιον που δεν είναι κανονικός. Προκύπτει, λοιπόν, από την αντίθεση μεταξύ του σπιτιού ως ιδιωτικής περιοχής και του δημόσιου, δηλαδή των εξωτερικών χώρων όπου μπορούν να έχουν πρόσβαση όλες και όλοι. Αυτή η αντίληψη, στον πυρήνα της, εκφράζει την επιθυμία μετατροπής των δημόσιων χώρων σε «οικίες»: δηλαδή, χώρους ολοένα και πιο ιδιωτικούς, κλειστούς, καθαρούς. Αυτό μαρτυρά την αυξανόμενη αγοραφοβία του παρόντος. Για να αντιμετωπιστεί η εξάπλωση, οφείλουμε να αποφεύγουμε τη στενή επαφή με άλλους ανθρώπους, αλλά αυτή η οδηγία θα μπορούσε να υπαγορευτεί με πολλούς άλλους τρόπους: Είναι σημαντικό ότι επιλέχθηκε η εντολή «μένουμε σπίτι». Μία οδηγία που όχι μόνο προϋποθέτει ένα συγκεκριμένο είδος κατοικίας –από την άποψη της ευρυχωρίας, της άνεσης, του εσωτερικού χώρου– αλλά προδιαγράφει και τον οίκο ως «ασφαλή χώρο». Όπως έχει επισημανθεί, για πολλές γυναίκες το σπίτι είναι ένας χώρος όπου δεν αισθάνονται καθόλου ασφαλείς. Σε μία πιο ενδελεχή διερεύνηση, διαπιστώνουμε επιπλέον ότι το σπίτι δεν είναι ασφαλές και για πολλούς ηλικιωμένους, οι οποίοι κινούνται αρκετά έξω, ενώ όταν μένουν στο σπίτι παθαίνουν πιο συχνά οικιακά ατυχήματα και βιώνουν ακόμα μεγαλύτερη μοναξιά. Το «μένουμε σπίτι» αποτελεί πάντα μία πατριαρχική ρήση που στοχεύει τις γυναίκες εκείνες που δεν εννοούν να καταλάβουν ποια είναι η θέση τους. Εδώ επίσης, δυστυχώς, υπάρχει μία ολιγωρία της κριτικής σκέψης: πόσες και πόσοι από εμάς, γυναίκες και άνδρες, έχουν αναδείξει αυτήν την συγκυρία; Πόσοι έχουν διερευνήσει αυτό το ολίσθημα της γλώσσας;

Το «μένουμε σπίτι» μας λέει ότι το σπίτι μας δεν είναι πλέον ένας χώρος κοινωνικότητας, αντάμωσης, συνάντησης. Το διάγγελμα μας λέει ότι τα σπίτια μας δεν είναι πλέον «τόποι», γιατί ένας τόπος είναι τόπος μόνο στον βαθμό που χρησιμεύει ως σταυροδρόμι μεταξύ πολλαπλών διαδρομών, και όχι εξαιτίας μιας πόρτας, μιας πύλης. Ο Ambrose Bierce, στο «Αλφαβητάρι του Διαβόλου», δίνει τον ορισμό του σπιτιού: «Το σπηλαιώδες κτήριο που έχουν αναγείρει στον τόπο κατοικίας ενός ανθρώπου τα ποντίκια, τα σκαθάρια, οι κατσαρίδες, οι μύγες, τα κουνούπια, οι βράκιλοι και τα μικρόβια»². Παρ' όλα αυτά, παραμένουμε εφησυχασμένοι στην ψευδαίσθηση της ύπαρξης άσηπτων, καθαρών

²Άμπροουζ Μπέρς, το Αλφαβητάρι του Διαβόλου, μτφρ. Γ. Μπλάνας, εκδ. Ηλέκτρα, Αθήνα 2006, σελ. 199.

καταλυμάτων χωρίς απρόσκλητους επισκέπτες. Η ακόμη καλύτερα: χωρίς καθόλου επισκέπτες. Υπάρχουν όμως σπίτια που φιλοξενούν διαφορετικούς ανθρώπους: οικογενειακά σπίτια, κοινόχρηστα διαμερίσματα. Αυτές τις μέρες, πολλοί εκπαιδευτικοί που δουλεύουν πλάι σε άτομα ευάλωτα, με αναπηρίες, αντιμετωπίζουν μεγάλη δυσκολία, επειδή τα ημερήσια κέντρα όπου αυτά τα άτομα περνούσαν τις ημέρες τους και συμμετείχαν σε δραστηριότητες, όπου μιλούσαν και άφηναν τον εαυτό τους να εκφραστεί, είναι πλέον κλειστά. Τώρα είναι αναγκασμένες να «μένουν σπίτι» και δεν είναι καθόλου καλά επειδή «δεν ξέρουν καν που είναι το σπίτι τους». «Μένουμε στο σπίτι», φοβισμένοι από την παγίδα της οικονομίας – ενώ αντίθετα, σπίτι μας θα έπρεπε να είναι ο νόμος³, ο οίκος⁴. «Μείνουμε σπίτι» γιατί έχουμε εγκαταλείψει την οικολογία, την ικανότητα να σκεφτόμαστε τον κοινό μας «οίκο».

(...) Το κλείσιμο των δημοσίων πάρκων είναι ένα απαράδεκτο και αντιδημοφιλές μέτρο. Αναρωτιέμαι τι μίζερη αντίληψη για τη ζωή έχει ο Κυβερνήτης του Πεδεμόντιου (Piemonte), που δηλώνει ως αιτιολόγηση: «Πρόκειται για έκτακτη ανάγκη, όχι για διακοπές!» Αναρωτιέμαι τι απαράδεκτη αντίληψη για την πόλη έχουν αυτοί που λένε ότι η απαγόρευση κυκλοφορίας ήταν αναπόφευκτη, επειδή οι άμυαλοι και οι ανόητοι άνθρωποι με τα παιδιά τους, κάνουν βόλτες με τα καρότσια και στριμώνχονται στα παγκάκια. Αλλά στον δημόσιο χώρο –όπως και στον δρόμο, για παράδειγμα– πάντα υπήρχαν άνθρωποι που μέσα από τις πράξεις τους οδηγούνταν στη σύλληψη. Κάποιοι άνθρωποι δεν σέβονται το όριο ταχύτητας, άλλοι παρκάρουν παράνομα, αλλά δεν αυτοί επαρκείς λόγοι για να κλείσουν οι δρόμοι. Παραμένουν ανοικτοί γιατί είναι απαραίτητοι για την κυκλοφορία και τη ζωή της πόλης. Προφανώς τα πάρκα δεν είναι τόσο σημαντικά για αυτούς, παρά την όλη «πράσινη»ρητορική που κάποιοι πολιτικοί ξετυλίζουν ανά καιρούς. (...)

Οι δημόσιες αρχές ενεργούν με ακατέργαστο και αυτοσχέδιο τρόπο, συνεργαζόμενες με τους ομοϊδεάτες που αλιεύουν μέσα από τα δίκτυα καθώς οι ανακοινώσεις τους γίνονται viral. Αυτό όμως δεν αναστέλλει με κανένα τρόπο τη διαρκή βελτίωση της συστημικής λειτουργικότητας αυτής της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης. Αντιθέτως, μας επιτρέπει να την κατανοήσουμε καλύτερα.

Ο τρόπος που εξελίχθηκαν τα γεγονότα αναδεικνύει στην πραγματικότητα τον βαθμό στον οποίο η σφαίρα της λήψης πολιτικών αποφάσεων, εξαρτάται πλέον από το πώς το κεφαλαίο έχει αναδιαμορφωθεί γύρω από την εξαγωγή μεγάλων

3Σ.τ.Μ. Ελληνικά στο πρωτότυπο.

4Σ.τ.Μ. Ελληνικά στο πρωτότυπο.

ποσοτήτων δεδομένων. Εξαγωγή που λαμβάνει χώρα μέσα από τα δίκτυα, την οικονομίας της πλατφόρμας, την παιχνιδιοποίηση (gamification) ολόκληρης της σφαίρας της επικοινωνίας κλπ. Και πώς τυχαίνει, όπως επεσήμαναν πολλοί, όλα τα μέτρα που λήφθηκαν τελικά να εξυπηρετούν ακριβώς τα συμφέροντα των μεγάλων πλατφορμών: η διαδικτυακή εκπαίδευση έχει κατακτηθεί από την Google, η εμπορική δραστηριότητα έχει σχεδόν αφεθεί στα χέρια της Amazon. Μας παροτρύνουν διαρκώς να κλειστούμε στο σπίτι όπου καταλήγουμε να δαπανάμε ακόμη περισσότεροι χρόνο παράγοντας μεγάλα ποσά δεδομένων, παραμένοντας στα δίκτυα, ανταλλάσσοντας εκατομμύρια μηνύματα δια μέσου του Whats app και παρακολουθώντας σειρές μέσω του Amazon Prime ή του Netflix.

Αν είναι αυτή η κατάσταση, αυτό δεν συνέβη επειδή ο Conte- ή ο οποιοσδήποτε άλλος- ξύπνησε μία μέρα και σκέφτηκε: ας εκμεταλλευτούμε την επιδημία του COVID-19 προκείμενου να αυξήσουμε τα κέρδη της Amazon, του Facebook, της Google, του Netflix, της Deliveroo και άλλων δυνάμεων της μαζικής τεχνολογίας.... Μόνο ένας ηλίθιος θα το πίστευε αυτό και δεν παίρνουμε τους εαυτούς μας για ηλίθιους. Όλο αυτό συνέβη επειδή το καπιταλιστικό σύστημα λειτουργεί με ένα συγκεκριμένο τρόπο, έχει μία βασική λογική, η οποία έγκειται σε κατοχή μετοχών, σχέσεις εξουσίας και δύναμη αδράνειας.

Το ίδιο ισχύει και για τις δημόσιες πολιτικές στις αστικές περιοχές, οι οποίες ήδη έχουν δεχτεί επίθεση από τις πολιτικές της ασφάλειας για χρόνια μέσα από διάφορα καθεστώτα έκτακτης ανάγκης: «υποβάθμιση των γειτονιών», «εισβολή», κλπ. Αυτή η κατάσταση έκτακτης ανάγκης, που θρέφει την κουλτούρα της καχυποψίας και οδηγεί σε συναισθήματα ενοχής και ρουφιανιάς, επιπλέον οδηγεί σε μια περαιτέρω ενίσχυση όλων των ειδών της σκέψης της ασφάλειας. Επιπλέον, οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρίες θα παράξουν κέρδος από αυτό, είτε μέσω της πώλησης εξοπλισμού ελέγχου και επιτήρησης, είτε μέσω της επιπλέον αποθήκευσης δεδομένων που εγγυάται την ανάπτυξη αυτού του δικτύου.

Και αυτό δεν «μπορεί να συμβεί»: συμβαίνει ήδη.